

Na razstavi v Jakopičevem paviljonu

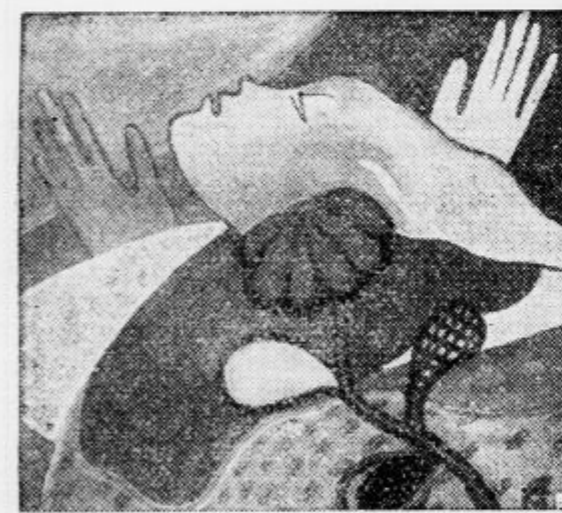
V občestvu slovenskih likovnikov jih je nekaj, ki se kljub organizacijskim sposobnostim že nekaj let brezuspešno trudijo zbrati vsaj enkrat letno večino tistega, kar je bilo v tem razdobju pri nas pomembnega ustvarjenega. Taki zaporedni pregledi bi jasno prikazali razvoj naše likovne umetnosti, kam teži in kaj jo teži. Za uredništvu takih želja pa sočasno razmere niso kaj razveseljive. Zato so se nekateri izločili iz vsake skupnosti in prirejajo samostojne kolektivne razstave s pretežno prodajnim namenom. Za umetnostnega ljubitelja so take razstave dolgočasne. Za povprečnega obiskovalca razstav pa, ki ni sposoben samostojno oceniti podobe ali kipa po njuni notranji vrednosti, je nujna primerjava med različnimi deli. S tako primerjavo se obiskovalec razstave nauči gledati in spoznati dobro od slabšega in slabšega. Primerjava medsebojnih vrednot del, prikazanih hkrati na razstavi, pa je tudi tisto rešeto, skozi katero je najlažje prepoznati plevel in jalovo seme. Marsikatero delo na kolektivni razstavi bi se poleg drugega močnejšega razblinilo v kič, v brezumno diletantsko otepanje, pri obilici del izpod istih rok pa smo prisiljeni le ta med seboj primerjati in ocenjevati ter z odpuščajočo kretinjo izrekat prizanesljive sodbe.

Glede prizanesljivih ocen odkrito besedo: več so naši umetnostni škodovalci, kakor koristilci. Kdor bi utegnil zbrati, kar je bilo o upodabljanju umetnosti napisanega po voj-

France Gorše: Deček z ribico

ni, bi zbral zgovoren dokument obupnega duševnega siromaštva naših umetnostnih kritikov. Res je, da poslednje čase ne tiškajo več toliko kritiki, ki so bile kaledonske fraz, iznešenih iz gnezda slovarja tujk. Prav tisti, ki so hoteli biti v sprednjih vrstah borev za preganjanje slovenski jezik, so v svojih pisarijah najrajši plaval v toku učenega besedišča, ki mu nista mogla blizu ne zdrav razumnik ne preprosti bralec. Še je ohranjena ta pisarija, katere duševni očetje se ne bodo mogli zlahka otresti očitka, da so v največji meri zakrivil, da je vsa naša upodabljanja umetnost danes na tako šibkih nogah, ki je nikakor ne mo-

Miha Maleš: Rojstvo

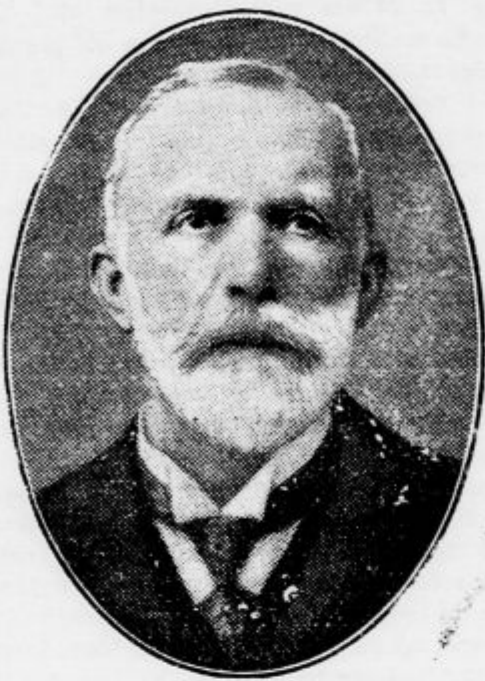
rejo ponesti preko meja naše »ožje« domovine. Skoraj vsa ta kritika je bila napisana s stališča osebnih odnosov do likovnikov. Kakšne grehe more roditi tako pojmovanje kritikoviš nalog, so najzgovornejši odgovori naše umetnostne razstave same. Celotni poslednji razstavi sem sam dobil za poved: rajši ne piši nič, kakor slabo, saj sva vendar stara znanca! Torej hinavščina pred postenostjo, poznanstvo makar za ceno zavedne laži. To je morala, s kakršno bi se nekateri radi uveljavili v javnosti. Pišem z ednim namenom, poučiti vse tiste prijatelje umetnosti, ki so jih in je še naši umetnostni zgodovinarji brezvestno begajo s svojimi krivimi propovedmi in prerokovanji ter s tem pojajo občinstvo od umetnosti proč h kiču in šarlatanstvu. Umetnostna zgodovina je veča mrtvih podatkov, je skladišče vsega, kar so umetniki ustvarili in povedali. Umetnostni zgodovinarji niso še nikdar kaj novega iznašli ali odkrili; umetnosti ne ustvarjajo, temveč po svojem poklicu beležijo in ohranjajo, kar je umetnost splošno. Sodobna upodabljanja umetnost pa je še izven vseh registrov umetnostnih zgodovinarjev, ki so do nje zaradi pomankljave časovne odmaknjenosti — zgodovine brez slehernega odnosa. Za spoznavanje žive umetnosti ne koristi nobena šolska učenost, pač pa občutje za vse subtilne vrednote, ki se v podobi ali kipu združuje-

Sargov Kalodont zoper zobni kamen bo pomagal — da zob prehitro Vam ne bo omagal!

SARGOV
KALODONT
PROTI ZOBNEMU KAMNU

DOMAČI IZDELEK

Pogreb slovenskega znanstvenika Le peščica ljudi je spremila botanika Martina Cilenskega

Ljubljana, 23. oktobra.

V najskromnejši meri je bila danes v slovenski prestolnici izkazana zadnja čast velikemu in zaslužnemu slovenskemu učenjaku. K Sv. Križu smo spremili slovečega našega botanika Martina Cilenskega, ki je po piodonosnem, dela polnem življenju legel k večnemu počitku ravno na svoj 89. rojstni dan. Spet enkrat se je pokazalo, kako naglo se preraščajo rodovi in kako hitro zbledi osebni sijaj. Ostanje pa preko groba trajni plodovi dela in znanja.

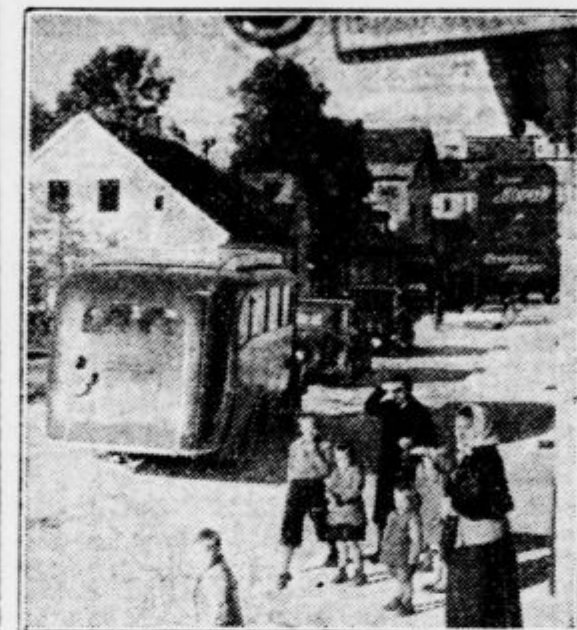
Kakor je Erjavce seznanil Slovence z živalstvom, tako je vrata v spoznavanje našega rastlinstva odprl njegov sošolec Ivan Tušek. Toda veliko knjigo o naših škodljivih rastlinah je Slovence položil na mizo šele Martin Cilenski. Erjavce in Tušek sta bila le 14 in 13 let starejša od Cilenskega, vendar je Tušek že 60. leto v grobu, Erjavce pa tudi že pol stoletja. Zato so se pač mnogi čudili, ko smo pred 9 leti v »Jutru« počastili 80letnico Martina Cilenskega in smo velikega učenjaka živga in čilega predstavili današnjim pokolenjem kot moža, ki je vse svoje znanje in zmoglosti posvetil svojemu narodu in ni iskal slave v tujini, kjer bi jo bil vedno lahko dosegel.

Ljubezen do prirode je bila temu odličnemu sinu Savinjske doline v krvi. Smo narod, ki globoko občuduje stvarstvo in je upravičeno lahko ponosen na lepoto svojo domovine. Le malokje drugod pozna preprosti narod redke rastline in se ne pohvali z njimi tako, kakor se naš kmet ponša z blagajko in drugimi posebnostmi svoje krajine. Tudi Cilenski je uvedla njegova mati v čudovito kraljestvo naše flore. V Gotovljah, kjer je na današnji dan pred 89. leti prišel na svet, je bistriga dečka vodila mati po polju in gozdovih in je strmečemu razkazovala lepoto cvetic, močnost drevja, svojstveni čar Savinjske doline. Vsako bilko je poznala in jo po domače imenovala, zato pa noben drugi botanik ni poznal toliko različnih imen iz vseh krajev domovine za vsako rastlino, kakor Cilenski. Kar so naši protestantski pisatelji za našo književnost, to sta Tušek in Cilenski za slovensko botaniko. Seveda so Scopoli in Haquet in znatna vrsta domačih in tujih strokovnjakov že do najmanjših razlik opisali prebogato cveteno slovenske zemlje, toda po ogromni večini v tujem jeziku, ali pa njihova dela niso bila namenjena najširši plastem. Naša dva znanstvenika pa sta položila temelji, na katerem zdaj raste slovenska veda o rastlinstvu.

Martin Cilenski je gimnazijo študiral v Celju, prirodoslovne nauke pa v Gradcu. Suplent je bil na ljubljanski realki, potem

je 9 let poučeval kot profesor na realki v Leobnu, odkoder se je naposled vrnil v Ptuj, kjer je poučeval do vpokojitve 1905. Potem je živel v krogu svoje družine in vnukov in pravnikov spoščno življenje učenjaka v Celju. Ob knjigah in rokopisih pa pri delu na vrtu so mu potekala leta. Nismo dočakali, da bi nas obdaroval tudi s svojimi monumentalnimi »Koristnimi rastlinami«; a kolikor vemo, je ta rokopis ostal v zapuščini in bomo po njem nekoč imeli opisano vso našo floro. Za »Kres« je pisal popularne članke iz botanike. Nikdar ni bil suhoparen in Glaser mu v »Zgodovini slovenskega slovstva« ni mogel napraviti večjega poldona kakor s poudarkom, da so Cilenska dela izborna uravnanja za preprosti narod, da knjigo z velikim pridom čita naš kmet in da je Cilenski dostojen naslednik Erjavčev. Njegove razprave o naših družinskih rastlinah, o snetljivosti žita, o kavovcu, o rjavosti žita, o rastlinskem opranju, o podstavi rastlinam, o razširjenju rastlinskih plodov in semem, njegove oblikoslovne crtece o listu kalčnic, o beluših, o ledenem lesu, o omelih, vrhah in o obrambi rastlin pred nepoklicanimi gosti — vse se še danes čita sveže, sočno in zajemljivo. Največje njegovo delo pa so »Naše škodljive rastline v podobi in besedi«, ki jih je Mohorjeva družba pošiljala od 1892. do 1896. med narod. Sam je risal rastline in pri tem so mu opesale oči. Tudi z geologijo nas je seznanil in to s spisi; Kašinskih odnosov najhujšo na Slovenskem štajanje glede zemlje in njenih prebivalcev; Premogova tvorba vobče, posebej pa njena izobrazba na Slovenskem štajanje; Geološke razmere župnije starotrske; Granitna miza. Posebno lepi in zanimivo pisani so članki: Kaj pripovedujejo ob Ložnici. Tu je zbral narodne pripovedke, bajke in šege. Lepoto štajerskih krajev pa je prikupno orisal v nekaterih potopisih. Napisal je tudi mnogo izvrstnih poljudnih člankov gospodarske vsebine.

Ne, Martin Cilenski ni živel zaman. Iz naroda je dvignil in mu s svojim znanjem pomnožen vrnil lep zaklad. Nikdar ni iskal priznanja, živel je tiho kot učenjak, finega duha in obnašanja, ki je izdajalo plemenitega gentlemana. Častitljive glave slovenskega učenjaka ni ovila hvalnost naroda z vencem najpestrejšega cvetja v jeseni. A njegov grob pri Sv. Križu naj pričuje o možu, ki je poklonil narodu velik in lep dar, za katerega ni dobil in ne zahteval plačila v obliki »slave«.

Pogreb brez govorov, brez pompa in brez društvenih predstavnikov. Za krsto, ki sta jo blagoslovila dva duhovnika, so pokopniku poleg hčera in sorodnikov sledili: zastopnik naše univerze prof. Karel Ozvald, nekateri Cilenski bišvi učenci, med njimi prof. Pavel Lokovšek, kapucin oče Ladislav Hazemal, nekateri ljubljanski profesorji in par znancev iz Celja. Pokopnikov grob pri Sv. Križu je osamljen sredi novega pokopališča med travami in zelišči. — Dva avtobusa sta bila pripravljena za vrnitev pogrebcev...

Graččina za siromake

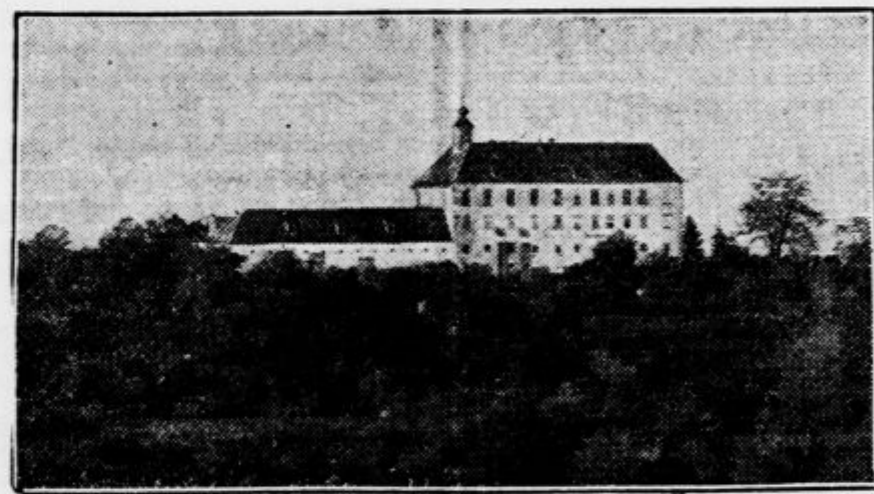
Obnovitvena dela na gornjeradgorskem gradu so v glavnem opravljena — Popravila se bodo še nadaljevala

Gornja Radgona, 23. oktobra
Gornjeradgorski grad, kjer je 1200 let gospodarila možgana gosposka ter je bil pred leti pred propadom, dobiva zadnji čas nove lice. V notranjosti ogromnega dvonadstropnega gradu je bilo na nekaterih severnih stenah opaziti že precejšnje razpoke in je nevarnost, da se precejšen del zruši po strmini, kjer je bila ob vznjožju ogrožena grajska gostilna »Pri lovcu« in vsa poslopja okrog nje. To je preprečila banovina, ki je grad v marcu 1934 po dolgotrajnih pogajanjih podbana g. dr. Otmarija Pirkmajerja kupila za bodočo hiračnico. Popravilo se je pričelo jan iv onem obsegu, kolikor je bilo pač možnosti po banovinskem proračunu. Izvršeni so bili železobetonski podzidki temelji nih zidov na severni strani, popolnoma so prenovili ogromni strešni stolp obeh traktov in pokrili grad z novo opeko, izvedli so kanalizacijo, zgradili velik vodnjak in vodovodne naprave iz Spodnjega greba na grad, porušili so odvisne stavbe pri gospodarskem posloju, pri čemer je bilo pridobljeno precej dobrega lesa, ki se je uporabil za mizarska dela, katere vrši banovina v svoji režiji; opravljena so bila vsa kleparska dela in obnovljene strelovodne naprave.

Letos so se dela nadaljevala v notranjosti obeh traktov. Pretekli četrtek je bil komisjski ogled pod vodstvom gradbenega nadsvetnika banske uprave inž. G. Alojza Dolenca. Obsežno grajsko poslopje tvorita dva trakta, in sicer notranji, dvonadstropni grad v obliki četrkotnika s četrkotnim enonadstropnim prizidkom na zapadni strani

kjer so bile številne sobe za služničad in shrambe. V notranjem gradu so bili letos porušeni vsi stari dimniki, izredno prostorne dimniške jake pa so zadržali. Zgrajen je bil en sam glavni nov dimnik v višini 30 m za odvajanje dima iz kotarne za centralno kurjavo ter dva manjša postranska dimnika, ki bosta služila za odvajanje dima iz kuhinje in pekarnice in bosta v pritičju notranjega gradu.

Leseni hodniki obeh nadstropij so nadomeščeni z izredno okusno izdelanimi železobetonskimi krčnimi hodniki, katere krasijo s treh strani velika dvojnoča zaokrožena okna. Le škoda je, da kvari to lepo in okusno izvedbo šest novih trikotnih oken na zapadni strani. Pred dokončno ureditvijo

prav tako, kakor krajino ali tihožitje.

Kos je slikar široko zasnovanega tehničnega koncepta. Gotovost, s kakršno polaga široke svetle in temne ploskve luči in sence, ga označuje za impresionista z močno dojemljivostjo predmetnega prikaza. Pri svojih barvnih kompozicijah pa se kaj rad omejuje na prikaz teh dveh, sicer bistvenih elementov v slikarstvu, to je svetlobe in sence, ki ga pri krepki tehniki pogosto oškodujeta za vso značilno perspektivo, ki naj bi bila v modernem slikarstvu bolj upoštevana. Zato se pri nekaterih njegovih delih ne morem ubraniti nekega pretiranega dekorativnega vtisa, se pravi: da pokrajina ali tihožitje kljub vsem kvalitetaim učinkujeta bolj ploskovno ko prostorninsko. V novejših Kosovih delih tudi ni težko zaslediti zapadnjaškega modnega vpliva, za kar bi mogel naštet več primer. Gotovo pa je to pri slikarju le prehodni pojav v njegovem ustvarjanju, ki bo ostal omejen na manjše število poizkusov. V njem je vse preveč znanja in okusa, da bi ostal na tej poti, saj je izrazito slikarsko moč slutiti skozi sleherni del, naj bo makar naslonjeno na kak modni vzor francoskega izvora. Celotni pri teh delih je videti vreden studij predmetnega pojava in vseh fines igre svetlobnih refleksov, kakor n. pr. na tihožitju z litrom vina, zelenko itd. Imeniten je pri podajanju medsebojno točno odtehtanih barvnih enot na obmorskih krajinah, močno impresivno podanih. Pri tem »kladivar-skem« prikazovanju narave pa se v njem včasih izlušči vsa mehko slovenske natu-

Naročniki ponedeljskega »Jutra« prejemaajo revijo »Življenje in svet« zastoj.

bodo brez dvoma tudi ta zamenjana z lepimi dvojničnimi zaokroženimi okni, kakršna so na ostalih treh straneh. Zaprti hodniki, ki so široki od 2 do 4 m, bodo ob slabem vremenu kaj pripravi in celo prijetni za bivanje čez dan, med tem ko so v parterju odprti in bodo ob slabem vremenu pripravi za sprehode.

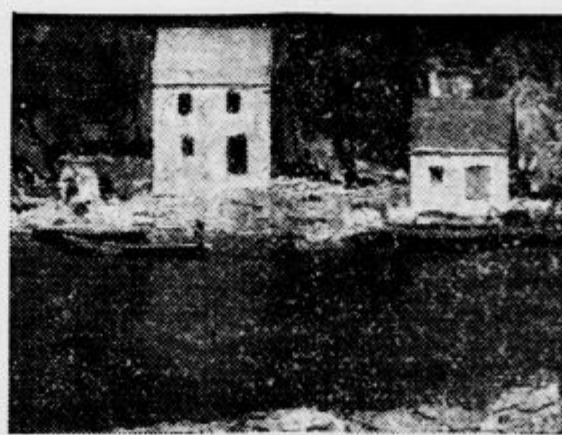
Po nekod so bili zgrajeni novi vmesni zidovi, zadržana pa vsa vrata, ki so vezala sobe in dolge hodnike, ker bo v bodoče imela vsaka soba svoja vrata na novi zaprti hodnik. V vseh preurejenih sobah bo prostora za okrog 180 ljudi. Bivša koncertna dvorana bo ostala neizpremenjena v isti velikosti z dobro ohranjenim stropno etarinsko slikarjvo. V pritličju bo velika kuhinja s shrambo, pekarna in postranski prostori; preurejene pa so tudi obsežne kleti in sicer za namestitve kotlarne za centralno kurjavo, skladišča za kurjavo, precejšen del pa bo uporabljen kot shramba za poljske pridele. Pridobljeni stari material se je uporabljal za zasipanje okrog 50 m globokega vodnjaka sredi grajskega dvorišča. Pri točnem pregledu tega vodnjaka je bilo ugotovljeno, da je bil en del že zasut z raznim vojaškim orožjem in opremo iz davnih časov. Graščino krasijo na vrhu še nov lepo izdelan razgledni stolp, pokrit z bakrenimi ploščami. V tem stolpu bo montirana velika grajska ura z zvonom.

V enonadstropnem dvoriščnem traktu dokončujejo zadnja sruva dela raznih prizidkov in vmesnih zidov. Majhna okna bodo izmenjana z velikimi modernimi okni in bodo vsi prostori v najlepšem redu in snagi. Takoj pri vходу bodo pisarniški prostori, nadalje stanovanje za vratarja, en del pa bo preurejen za 60 do 100 ljudi kot penzionat za osamljene upokojence. V zadnjem času so se sicer razširile vesti, da bo celotni grad preurejen za penzionat, kar pa ne odgovarja resnici. Grad je bil že ob nakupu namenjen za sirotišnico, in sicer za Prekmurje in za severni del naše banovine, kjer takega zavoda ni, medtem ko je ravno

v tem okolišču precejšnje število siromašnih starikov. Za vse te bo preurejen pretežno del obsežnega gradu, penzionat pa bo, če sploh bodo taki reflektanti, v sestavi sirotišnice z ločenim oddelkom.

Gradbena dela izvršuje podjetje Ledl iz Ljubljane mizarska pa banovina v lastni režiji. Med letom je bilo zaposlenih dnevno 40 do 60 delavcev iz neposredne okolice in je s tem znatno omiljena brezposelnost okolišč, ki je po letošnji slabi trgatvi še posebej hudo prizadela. Niso pa še končana vsa dela. Letos je bilo v glavnem dovršeno delo v surovem stanju, da se zidovje osuši preko zime, ometi pa so ostali za prihodnje leto. Če bo kredit na razpolago, bo grajsko poslopje leta 1938, izročeno svojemu plemenitemu namenu.

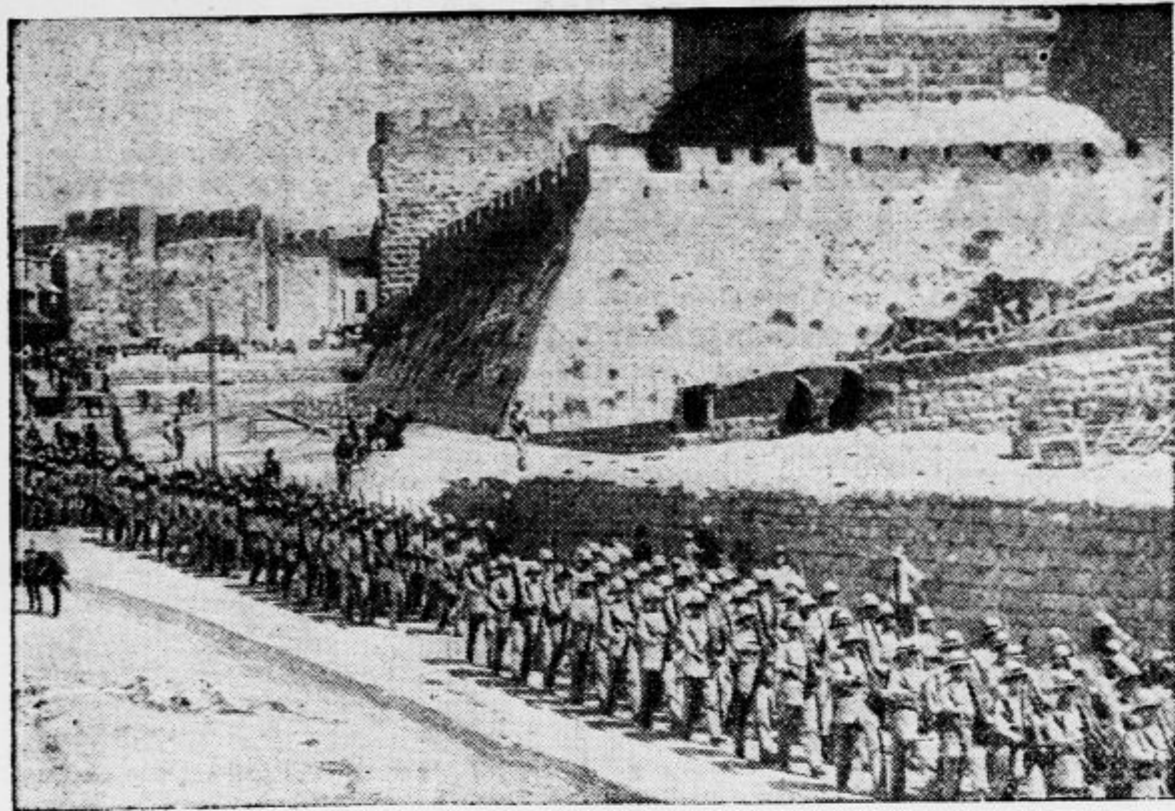
G. A. Kos: Iz Dalmacije

Gojmir A. Kos, ki je doslej razstavljal največ figuralne podobe, kompozicije in portrete, ima tokrat le krajino in tihožitja. Zdi se mi, da bi bil splošni vtis njegovih del razgibanejši, če ne bi svojih del v motivnem pogledu tako skopo omejil. S pestrostjo svoje zbirke bi gledalec še bolj zavzel. Seveda velja to predvsem zanj, o katerem je znano, da obvlada figuralko

re, kakor v »Smarni gorici, preprostem delu, polnem mehkega in slikovitega liričnega nastrojenja.

Za umetnika ni nič dognanega. Vse življenje mu je le boja za lepoto, delo, ki ga nenehno opravlja brez izpolnitve. Prav vsako delo pa ne ostane na tej poti, ekstremi človeka kaj radi zanese z nje. Zdi se mi, da je eno takih stranpotnih del št. 12 »Rdoči šopek«. Na sliki »S Korčule« mu tudi ni šlo toliko za reševanje slikarskega problema kakor za tehnično igranje. Laik je sicer mnenja, da je debelo polaganje barv le kaprica slikarja. Pogosto pa snovnosti predmeta, močne luči in modelacije ni mogoče drugače podati, kakor z debelo položeno barvno ploskvijo: seveda pa mora imeti to svoj pomen. Po vsej sliki, v sencah in svetlobah debelo nakacane barve ne morejo doseči svojega namena, še celo ne, ker v zaprtem prostoru do dna spremene vtis s prostega. Tako ostajajo na platnu namesto harmonične barvne iluzije krajine le raztrgani detajli. Za Kosov estetski barvni čut so vsekakor značilnejše št. 13, 14, že znana »Gospodsvetska cesta«, št. 5, 7, 9. Slikarju najbolj prija krajine in vedute v trdi sončni luči, ob katerih dosega najmočnejše efekte zgolj s točnim podajanjem lokalnih tonov. Rube so bile slikarjem vsikdar hvaležen motiv. Pri njih gre za reševanje slihega problema, kakor pri človeški koži: podati tišči tajinstveni blek biserne matice. Kos si je pri svojih velikih »Ribah« pomagal z nekoliko zastarelo kompozicijo z rdečo ruto in ozadjem temnih rjavih tonov, s katerimi je zadržal

Anglija se utrjuje v Palestini

Anglija je, kakor znano, koncentrirala v Palestini 20 tisoč mož svoje vojske. Na sliki vidimo mimohod vojaških oddelkov pred jeruzalemskimi vrati

Ali naj kurimo v spalnicah?

Najprimernejša temperatura je 12 stopinj

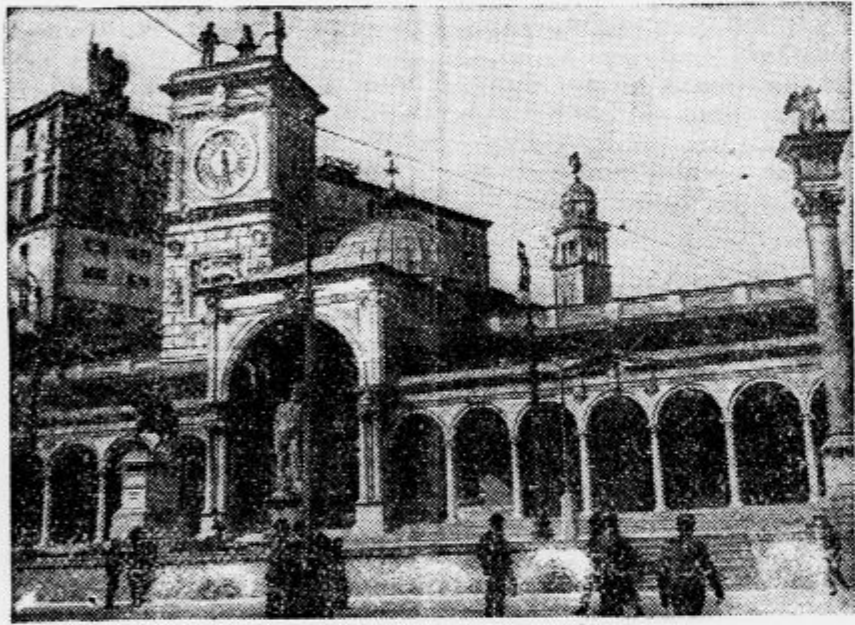
Na podlagi dolgih opazovanj smo se zedinili na to, da mora v stanovanjskih sobah vladati temperatura 17 do 20 stopinj Celzija, v otroških sobah 18 do 21 stopinj, v kopalnicah 20 do 22, v delovnih sobah 17 do 19, v delavnicah (v skladu z delom) 10 do 17, v bolniških sobah 17 do 20, v telovadnicah 13 do 15, v gledališčih in zborovalnicah 19 do 20, v spalnicah 12 do 16 stopinj.

Zdravju je, kakor nas uči izkušnja, najbolj primerna nočna temperatura kakšnih 12 stopinj. S tem segretim izboljšujemo zrak v spalnicah, ker vdira hladnejši zunanji zrak neprestano v sobo. Ta izmenjava zraka se ustavi, če vlada zunaj in znotraj enaka temperatura. To seveda ne vpliva na vprašanje, da-li naj pozimi spimo pri

odprtih oknih. Glavno je, da temperatura v spalnici ne pada pod neki minimum. Resnica je, da posamezne osebe tudi v najhujši zimi spe pri odprtih oknih.

Pri bolnikih na pljučih, ki so jih v tem pogledu stenovali, in mladih oseb, to ne more škodovati. Toda za povprečnega človeka ta praksa ne bi bila brez škode uporabljiva. Tretjino življenja prebijemo v spalnici, spanje nam je vir moči za naslednji dan. Ze zato se moramo, tudi kar se tiče temperature v spalnicah, izogibati vsakemu pretiranju. Za splošnost velja pravilo, naj bo temperatura v spalnici 12 stopinj. Kar je več ali manj, je stvar osebnega okusa, nikakor pa ne v skladu s splošnimi zahtevami higiene, ki gleda na vse brez predsodkov.

Magistratno poslopje v Vidnu

Italijansko Benečijo je zadnje dni obiskal precej hud potres, katerega reflektivne sunke smo občutili tudi pri nas. Na sliki vidimo magistratno poslopje v Vidnu (Udine), kjer so ljudje ponoči v strahu bežali iz hiš na prosto

Hiša grozovite smrti

Strašen zločin pri Kielcach na Poljskem

V kraju Stawy v poljskem okrožju Kielce se je zgodil nepisano grozoten zločin.

V kraju živijo po večini židje. Ko je te dni prinesel neki pismonoša uradno listino za trgovca Chaima Schmulefzika in mu na ponoven poziv nihče ni odprl vrat, je opozoril policijo, ki je vlomila v stanovanje in preiskala hišo. V raznih prostorih so pri tem našli trupla trgovca Schmulefzika, njegove žene Leje, njegove sestre Rut in Rutinega zaročenca, učitelja Rosela Wolfa.

Te štiri osebe je neznani morilec, ki je moral razpolagati s silno močjo, kakor so kazali znaki na truplih, zadavil z golimi rokami. Kako se je moglo to zgoditi, ne da bi nihče slišal klicev nesrečnih žrtv, si re

vedo razlagati. Zgoditi se je moralo kvečjemu tako, da je po vrsti zvalil četvorico v kakšen oddaljen kot prastare hiše in jih tam umoril, potem je pa žrtve zvelkel v različne prostore. Njegov bes se ni ustavil niti pred domačimi živalmi, kajti v stanovanju so našli zadavljene tudi domačega psa, dve mački in celo majhnega škorca v njegovi kletki.

Oblasti stoje pred uganko, kajti nikomur ni znano, da bi imeli umorjenci kakšnega sovražnika. Morilec se tudi ni dotaknil lastnine inovitega trgovca. Ljudje menijo, da je izvršil zločin morda neki bližnji morilec, ki je pred kratkim pobegnil iz nočišnice v Kielcach.

Rockefeller ml. v najetem stanovanju

John D. Rockefeller mlajši je najel v najemniški hiši na vogalu newyorške Park Avenue in 70. ceste petnajsto in šestnajsto nadstropje, to je največja senzacija newyorške družbe. Več nego pol stoletja je imela družina starega petrolejskega magnata svojo hišo na 54. cesti. Ta hiša ni bila velika, a razkošno opremljena. L. 1912. so jo na željo starega bogataša na novo preuredili. Stari milijarder se ni mogel odločiti, da bi ta stan zamenjal za večjega in lepšega. Sedaj je njegov sin preločil s tradicijo in si najel stanovanje v »šesti milijonarjev« kakor imenuje ljudstvo Park-Avenue. Preselil pa se bo vanj spomladi.

Nezgoda letalke Mollisonove

Slovita letalka Amy Mollisonova se je te dni na poletu iz Le Bourgeta proti Croydonu izgubila v megli in je morala v sili pristati na poljih pri Chelsfieldu v grofiji Kentski. Letalo se je pri tem precej poškodovalo, letalka pa je odnesla le lahke rane na glavi in ramenih ter dobila živčni napad. Odpeljali so jo zavzornikom v London.

Eskimi izumirajo

Ameriški zdravnik dr. Levinay, ki je proučeval delj časa razmere na Grönlandu, je objavil sedaj znanstveno delo, ki je zbudilo precej pozornosti. Po njegovih trditvah je računati s tem, da bodo Eskimi v bližnjem času izumrli. Jetika razsaja med njimi tako, da znaša njih povprečna starost komaj 24 let. Le malokateri Eskimi doseže zrelo leta, še manj jih je, ki postanejo stari. Jetika se je med tem plemenom tako razširila, da bo morala zdravniška veda zastaviti vse sile, če jo bo hotela zadržati. A pomoč mora priti takoj, kajti če se bo le malo zamudila, je računati s tem, da ne bo v 50 letih nobenega Eskima več na svetu.

Ni upošteval signalov

Brzovlak, ki vozi iz Pariza v Belfort, je trčil blizu male postaje Foulain pri Chauxmontu v brzovlak Pariz-Basel, ki se je moral zavoljo okvare v zavorah ustaviti na odprti progi. Pri tem sta bili dve osebi ubiti, med tema strojnik baselskega brzovlaka, tri osebe pa so bile ranjene. Krivdo za to nesrečo nosi strojevodja belfortskega brzovlaka, ki se na postaji v Foulainu ni brljal za signale, naj ustavi.

Ponesrečila se je — ločila se bo

Letalka Amy Mollisonova se je te dni ponesrečila s svojim letalom. Ko so jo dvignili in jo obvezovali, je povedala svojim reševalcem, da se bo v kratkem ločila od svojega moža...

78 let na stolu

V starosti 89 let je umrl v Hullu na Angleškem William Henry Barker, pisar neke odvetniške tvrdke. Umrl je s peresom v roki. Navzlic svoji visoki starosti ni hotel v pokoj. Kjer je začel kot 11-leten otrok, tam je hotel tudi umreti. Da bi se mu izpolnil ta življenjski ideal, je predsedel 78 let na istem stolu. Na tem stolu je preživel svoj srebrni, zlati in demantni jubilej službe.

Žepni fonograf

Na bližnji mehanični razstavi v Turinu bodo pokazali javnosti med drugim nov italijanski izum za sprejemanje in proizvajanje zvokov na tenkih celofanskih trakih. Novi izum je praktičen posebno zavoljo svojih malih izmer in nizke cene. Na celofanske trake zabeleženi zvoki kakršnekoli vrste se dajo takoj reproducirati.

Chaplin se bo spet ločil...

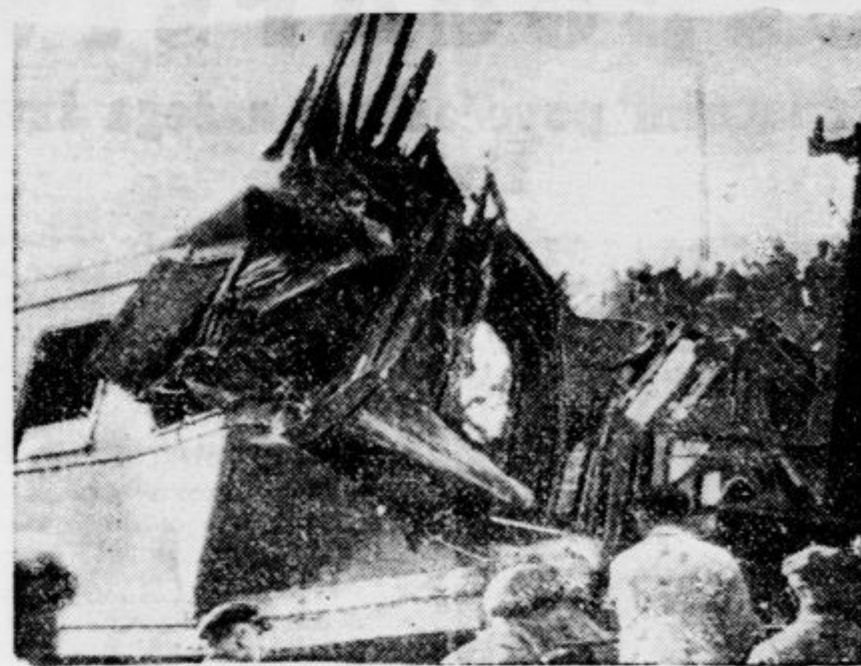
Zares ali samo za reklamo? — Paulette Godardove se je baje tudi naveličal...

Iz Amerike poročajo, da se bo dal Charlie Chaplin ločiti v tretjič in morda zadnjič. Ni namreč verjetno, da ga bo po novem razočaranju, ki ga je doživel, mikalo še enkrat v kurnik.

Njegova zadnja romantična zgodba je znana. Pred snemanjem filma »Moderni časi« se je seznanil s mlado igralko Pauletto Godardovo. Zaljubil se je vanjo tako, da je ni izbral samo za junakinjo tega filma, temveč je njeno ulogo tako izdelal, da je bila skoraj enakovredna njegovi. V zadnjem prizoru je celo simbolično nakazal, da namerava po svoji nadaljnji življenjski poti iti skupaj z lepo Pauletto. Ko je film dokončal, se je odpeljal z njo v Mehiko, kjer sta se poročila.

Chaplin si je izbral poroko v tej deželi menda že iz previdnosti, kajti zakoni, ki se tam sklenejo, se dajo po potrebi tudi lažje ločiti. Prvotno so menili ljudje, da sta srečno poročena. Hollywoodsko občinstvo pa danes ni več tega mnenja. Kajti v tamkajšnjih javnih lokalih sta se oba precej

Dva mrtva, več hudo ranjenih

Na progi Pariz-Belfort je nastala te dni železniška nesreča. Prihajajoči brz vlak je zavozil v ekspresno garnituro, ker je strojevodja prezrl signalno opozorilo na »Stoj«. Dva potnika sta se pri trčenju ubila, več je bilo ranjenih

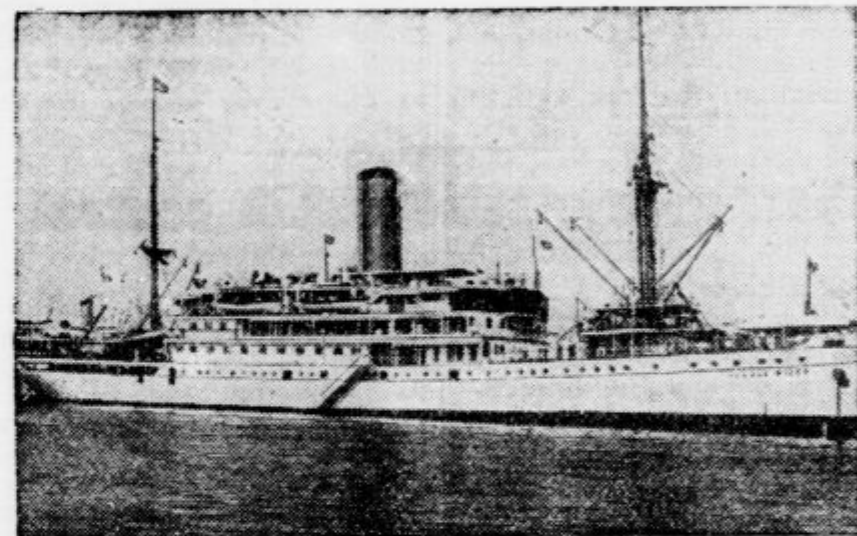
Nesreča holandske ladje

Reševalna akcija z vodnimi letali, ki nima primere

Kakor poročajo, se je na vožnji med Surabaja in Semarangom v Holandski Indiji potopil parnik »Van der Wyck«. Proti pričakovanju je uspelo rešiti večji del izmed 250 oseb, ki so bile na krovu.

Na razbite dele ladje, ki so plaval vse naokrog, se je rešilo 178 oseb. Te osebe je sprejelo na krov sedem velikih hidroplanov, ki so prihiteli na pomoč in so jih pozneje oddali rešilnim ladjam. Število mrtvih, ki so postali večinoma plen morskikh volkov, znaša 73 oseb. Med njimi je bilo tudi 9 Evropevc.

Londonaki listi objavljajo občirna poročila o reševanju preostalih potnikov »Van der Wyck« po vodnih letalih. Ta reševalna akcija je v zgodovini letalstva brez primere. Čim so dospeli s potapljačskimi parniki klic na pomoč, so odbrzela iz Surabaje letala in vojne ladje. Ko so dospeli ti prvi reševalci na mesto, se je bil parnik že potopil, toda po morju je plavalo na razbitinah ladje in prosto vse polno ljudi. Letala so se spustila nizko nad vodo in so lovila ponesrečence drugega za drugim.

Ladja »Van der Wyck«. Po najnovejših vesteh je povzročil njeno nenadno katastrofo morski potres

Dežela največjega avtomobilskega prometa

Na banketu ob priliki nove avtomobilske razstave v Londonu je prometni minister Hore-Belisha med drugim omenil, da izdelajo na Angleškem vsako leto nad 500 tisoč avtomobilov. V vsaki minuti izdelajo torej en avto. Anglija pa je obenem tudi dežela z relativno največjim avtomobilskim prometom. Tu pride namreč 23 avtomobilov na kvadratno miljo. V Zedinjenih državah znaša ta gostota komaj osem avtomobilov na miljo.

Kupujte domače blago!

gogostoma in precej glasno prepirla. Doma pa se vedeta še huje, kakor je posnemati iz izjav služabnikov. Tako so ljudje prepričani, da se bo stvar v najbližjem času končala z ločitveno tožbo.

Pauletta Godardova je že izjavila, da odide v New York, kjer bo nastopala v kakšnem gledališču na Broadwayu. Iz tega sklepa, da se nameravata ločiti po them. To je menda potrebno, kajti nov ločitveni škandal bi Chaplinovemu slovesu prav nič ne koristil.

Naslov dela človeka

Londonске služkinje so v nekem svojem zborovanju zahtevale, naj bi se jim priznal isti socialni položaj kakor tipkaricam. Neka gospođa je dejala, da najde vsaka mala stenotipistka mladega moža, ki jo vodi na sprehod, mladi možje pa ne mislijo na to, da bi tako ravnali tudi s služkinjami, čeprav bi bile te dosti primernejše zakonske žene.

Krivda je v naslovih. Da bi se dvignil ugled služkinj, je predlagala neka gospođa, naj se besede kakor »služkinja«, »služenje« i. t. d. izbrisejo iz angleških slovarjev. Predlagala je celo vrsto novih označb. Tako naj bi se kuharica v bodoče imenovala »kuhinska manažerka«, pomivalka posode pa naj bi se imenovala n. pr. »pomolnica kuhinske manažerke«.

Carinik preprečil eksplozijo peklenškega stroja

V eni zadnjih noči je prisebnost nekega carinskega uradnika v Marseilu preprečila strašno katastrofo. Na krovu španske vladne jadrnice »Cala Pi«, ki je bila zasidrana v starem pristanišču, je ta uradnik odkril velik peklenški stroj, ki je bil napolnjen s keditom in dinamitom. Vžgalna vrv je že gorela. V zadnjem trenutku je mož to vrvico odstranil. Razpok peklenškega stroja bi imel za staro marseilsko pristanišče strašne posledice.

Točno plačaj »Jutro« naročnino Varuj svojem zavarovalnogo

Dobrotnica Dumasa in Sardouja

V Parizu je umrla grofica de Chevalgny, ena najodličnejših francoskih mecenk. Prva leta svojega zakona z adjutantom prentendenta na francoski prestol grofa de Chamborda je prebila na Dunaju, kjer je navezala stike z odličnimi predstavniki literature in umetnosti.

Ko se je pozneje vrnila v Pariz, je postal njen salon istotako zbirališče umetniškega sveta. Aleksander Dumas in Sardou, ki tedaj še nista bila znana, sta bila med drugimi njena varovanca. Kralj Edvard VII. jo je obiskal ob vsakem svojem prihodu v Pariz. Z grofico Chevalgny je umrla ena izmed dobrotnic umetnosti velikega stila, ki postajajo čedalje bolj redke.

Čudne rastline

Gojitev rastlin tako presenetljivo napreduje, da se bodo marsikateri poljedelski proizvodi prav gotovo radikalno spremenili. Specialisti za rastline so postali tako spretni, da morejo izdelovati bastarde, ki nosijo na vejah paradižnike, ob koreninah pa krompir. Takšne čudne rastline so se posrečile n. pr. prof. Lucienu Danielu iz Rennea na Francoskem in to večkrat.

A N E K D O T A

Franc Liszt se nekoč ni mogel izogniti, da bi ne obiskal koncerta z deli nekega komponista, ki mu kot umetnik in človek ni ugajal. Po koncertu ga je skladatelj vprašal, kako mu je kaj ugajalo.

»Marsikaj mi je ugajalo, marsikaj tudi ne«, je odgovoril Liszt.

»Pa kaj vam na primer ni ugajalo?« je hotel vedeti skladatelj.

»Na primer glasba«, je odgovoril Liszt z nasmehom.

VSAK DAN ENA

Zdravnik: »Dragi prijatelj, ne morem vam več prikrivati resnice: Vaše stanje je popolnoma brezupno. Ali želite še koga videti?«

Bolnik: »Zelim; pošljite mi drugega zdravnika.«

Grof Ciano, zunanji minister rimske vlade, ki sta ga v Berlinu sprejela kancelarjev tajnik dr. Meissner (na levi) in zun. minister von Neurath (na desni)

